akwaeke emezi

MAZEL

host

akwaeke emezi

mazel

akwaeke emezi

MAZEL

přeložila
tereza marková vlášková

brno 2021

Vychází za finanční podpory
Ministerstva kultury ČR

PET

Copyright © 2019, Akwaeke Emezi
All rights reserved
Cover art © 2019, Shyama Golden
Translation © Tereza Marková Vlášková, 2021
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2021
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-0908-9 (PDF)
ISBN 978-80-275-0909-6 (ePUB)
ISBN 978-80-275-0910-2 (MobiPocket)

POZNÁMKA PŘEKLADATELKY

V knize se objevuje postava jménem Šepot. Šepot je nebinární, neidentifikuje se ani jako žena, ani jako muž. Nebinární lidé si sami volí, jakým způsobem se o sobě budou vyjadřovat a jak o nich mají mluvit a psát ostatní. Zde jsem musela za postavu rozhodnout já. Zvolila jsem obojetné tvary propojené hvězdičkou. Tam, kde čeština vyžaduje mužskou či ženskou koncovku, mužský či ženský tvar zájmena či jiné gramaticky podmíněné rodové zařazení, tedy najdete oba tvary, například žongloval*a či složila mu*jí poklonu.

Čaroději,
kouzlům našich příběhů,
tomu, jak utváříme svůj svět.

1

V Lucille už by žádné nestvůry žít neměly.

Dřív jich samozřejmě bývala plná, jako ostatně všechna města. Nestvůry si uzurpovaly úplně všechno, vzduch i kanceláře, ulice i domovy. Nestvůry, to bývali policisté, učitelé, soudci, dokonce starosta — přesně tak, dokonce starosta. Dnes už stojí v čele Lucilly někdo jiný. Tenhle nový starosta je anděl, stejně jako těch pár před ním. Nemyslím tím anděla z nebe, takového toho, co vlastně není tak úplně skutečný, nýbrž anděla, který stál v čele revoluce, v revolučním zákulisí i přímo ve středu revolučního dění, tedy anděla naprosto skutečného.

To andělé rozebrali vězení a policejní složky, to andělé postavili před soud někdejší funkcionáře, vrahy dětí i dospělých, a jako trest jim uložili odškodnit své činy a podstoupit převýchovu. Panoval hojně vyznávaný názor, že takové tresty nestačí, jenže tito andělé byli pořád jenom lidé, a když budujete nový svět, sotva se zavděčíte všem. Děláte, co můžete, soucítíte se všemi, místo na detaily se soustředíte na celek. Žádná revoluce není dokonalá. Andělům se od svého vzestupu podařilo zakázat střelné zbraně — nejen kvůli střílení ve školách, ale taky proto, kolik dětí už doma zastřelilo sebe a své blízké,

a protože si spousta lidí myslela, že může zastřelit kohokoliv, kdo nevypadá jako oni, čistě v záchvatu šílenství, ze strachu a z bůhvíjakých dalších absurdních důvodů, navíc díky starým zákonům, v jejichž očích byli lepší než jejich oběti, zcela beztrestně. Andělé ty zákony změnili, strhali příšerné sochy bohatých lidí, kteří si kupovali ostatní a prali se za to, aby to mohli dělat i nadále. Andělé zastávali názor, že dějiny v sobě skrývají pořádnou dávku velké a zasloužené ostudy a na některé věci bychom zkrátka nikdy neměli být pyšní, a lidé s nimi souhlasili.

Místo těch původních soch vztyčili andělé sochy nové. Některé znázorňovaly mrtvé, zejména děti, které za revoluce používaly své hashtagy jako bojový pokřik. Jiné dostaly podobu obřích památníků, do nichž byly vyryty tisíce jmen, zemřelo totiž příliš mnoho lidí, a kdyby se postavila socha všem, zaplnily by kamenné postavy celou Lucillu a na živé by nezbylo místo. Ta vyrytá jména patřila lidem, kteří nepřežili, když udeřil jeden z hurikánů a nestvůry odmítly evakuovat věznice nebo poslat pomoc, když nestvůry zaútočily drony a bombami na jejich zemi (andělé totiž poukazovali na to, že bychom neměli oplakávat pouze mrtvé konkrétního národa, koneckonců koncept národů je pouhou smyšlenkou), když jim nestvůry zamezily v přístupu ke zdravotní péči — stovky a tisíce jmen, bezpočet písmen svědčících o tom, že ti lidé někdy existovali.

Obyvatelé Lucilly zapalovali u podstavců soch desítky bílých svíček, na krk jim věšeli mnohořadé náhrdelníky splétané z afrikánů, a když je míjeli, spousta z nich se na chvíli odmlčela, přitiskla dlaň ke kameni, z něhož ještě sálaly zbytky tepla, a věnovala duším usazeným v soše tichou vzpomínku. Vzpomínali na pochody a noční hlídky u padlých, na roztřesená videa zachycující jejich smrt (dříve na ně člověk narazil na každém kroku, ale teď už bylo něco takového zakázané, tohle ohavné šíření záběrů, na kterých něčí děťátko zoufale lapá

po dechu a z úst mu vycházejí bubliny vzduchu, krve či žalu, nepřicházelo v úvahu — andělé ctili mrtvé i jejich pozůstalé). Obyvatelé Lucilly si pamatovali všechny ty svatostánky, které nestvůry vybombardovaly, mešity, útoky kyselinou, synagogy. Bylo důležité nezapomínat.

Džemy se v Lucille narodila po revoluci, ale pamatovala si to jako všichni ostatní. Učila se o tom ve škole: jak se nestvůry hrozně dlouho držely u moci a jak se jich andělé zbavili a dali městu dnešní podobu. Andělé sami nechtěli, aby o nich lidé smýšleli jako o hrdinech, učitelé se však snažili, aby děti chtěly vyrůst v anděly — rozumíte tomu, že? Andělé dokážou změnit svět, Lucilla je toho důkazem. Džemy fascinovali, fascinovalo ji, co se o nich dozvěděla v hodinách dějepisu. Padla zmínka i o těch druhých andělech, o těch, co nebyli lidé, ale pouze v tom smyslu, že právě po nich dostali lucillští andělé své jméno. Když se Džemy začala vyptávat na podrobnosti, učitelé uhýbali očima. Že existují jakési náboženské knihy, připouštěli jaksi zdráhavě, nechtěli děti nijak ovlivňovat. Náboženství před revolucí způsobilo tolik problémů, že teď se o něm lidé většinou odmítali bavit. „Jestli tě to opravdu zajímá," slitoval se nad nešťastnou zvídavou Džemy jeden z učitelů, „zkus si zajít do knihovny."

Proč mi prostě rovnou neodpoví? stěžovala si Džemy cestou ze školy svému nejlepšímu kamarádovi Spásovi. Znakovala tak rychle, že její ruce vypadaly jako rozmazané šmouhy, a Spása se nad její rozmrzelostí pousmál. Měli za sebou poslední vyučovací den před letními prázdninami; Spása se těšil, že následujících pár týdnů nebude dělat nic jiného než trénovat, zato Džemy se jako vždy pídila po nových informacích.

„Vymýšlíš si vlastní domácí úkoly," upozornil ji.

Tebe to nezajímá? divila se Džemy. *Kdo byli ti původní andělé, když ne lidé?*

„Taky vůbec nemuseli být opravdoví." Spása si narovnal popruh batohu. „Je ti doufám jasný, že velká část náboženství vůbec nebyla skutečná. Všechno to byly pohádky, aby se lidi báli a snáz sebou dali manipulovat."

Džemy se zamračila. *Tak ať*, odpověděla, *ale stejně to chci vědět.*

Spása ji objal kolem ramen. „No jo, to jsi celá ty," zasmál se. „Musím ještě vyzvednout bráchu ze školy a odvést ho domů, ale až to zjistíš, dej mi vědět, jo?"

Tak jo. Objala ho na rozloučenou. *Dej za mě Mecháčkovi pusu.*

Spása se ušklíbl. „Zkusit to můžu, ale on si teď myslí, že už je na takový věci velkej."

Na pusy?!

„Přesně tak." Rozhodil ruce a zamířil pryč. „Zatím se měj. Mám tě rád!"

Já tebe taky! Džemy mu zamávala, sledovala ho, jak se rozbíhá, s ladnou lehkostí rozpohybovává své tělo, a pak se vydala do knihovny, aby se podívala na nějaké ty obrázky andělů.

Knihovník byl vysoký a snědý a mramorovou podlahu brázdil na kolečkovém křesle. Jmenoval se Ube a Džemy ho znala už od dob, kdy jako batole nemotorně listovala obrázkovými knížkami. Knihovnu zbožňovala, zbožňovala ono téměř posvátné ticho, jaké tam panovalo, připadala jí jako druhý domov. Když vešla, Ube se na ni usmál a ona si vzala z pultu kartotéční lístek a napsala na něj, co by se ráda dozvěděla. Potom ho přes pult pošoupla k Ubemu, on si ho se zamručením přečetl, pokýval hlavou, vypsal pod její dotaz pár kódů a zase jí ho vrátil. Vystačili si beze slov, což Džemy plně vyhovovalo.

Najít staré knihy vázané v těžkých deskách, mezi nimiž se na tenkém znaveném papíře schovávaly obrázky andělů, jí

zabralo čtvrt hodiny. Spisy vypadaly tak staře, že Džemy zvažovala, jestli si nemá ze zásuvky stolu vytáhnout bílé rukavice, ačkoliv Ube nic takového nezmiňoval. Na druhou stranu nepocházely ze sekce vzácných tisků, a tak usoudila, že se toho křehkého lámavého papíru může klidně dotýkat bez rukavic. Ve studovně s vysokými okny vládlo ticho a klenutými stropními světlíky dovnitř proudilo podvečerní slunce. Džemy si každý obrázek pár minut upřeně prohlížela a přejížděla po něm prsty, potom otočila na další ilustraci a postup opakovala. Byla to působivá a matoucí zpodobnění. Nakonec knihy pozavírala, naskládala je na sebe a odtáhla k výpůjčnímu pultu.

Ube povytáhl jedno ze svých huňatých černých obočí. „Tyhle všechny?“ zeptal se. Jeho hlas zněl jako z jiného světa, byl hluboký a sametový, jako by mu příslušelo k ostatním promlouvat pouze prostřednictvím rádia, protože takhle tváří v tvář působil nepatřičně.

Džemy přikývla.

„Buď na ně opatrná, jo? Jsou hrozně starý!“

Džemy znovu přikývla a Ube si ji chvilku měřil pohledem, načež se usmál a zakroutil hlavou. „Máš pravdu, ty jsi opatrná vždycky. Vždyť já vím.“ Postupně načítal knihy do výpůjčního systému. „Zacházíš s knížkama jemně, jako by to byly květiny.“

Dívka se začervenala.

„Ale za to se nemusíš stydět! Knížky jsou důležitý.“ Naskládal jí úlovek do úhledného komínku. „Potřebuješ na ně tašku, zlatíčko?“

Džemy zavrtěla hlavou.

„Tak jo. Vrátit za dva týdny, nezapomeň.“

Džemy si komínek vysadila k boku, přikývla a odešla. Divže jí knížky cestou domů svojí vahou nevytahaly ruku. Zamířila s nimi do maminčina ateliéru v patře. Džemina matka

se narodila ještě za vlády nestvůr a maminčina maminka, Džemina babička, navíc pocházela z ostrovů a na takové zacházení byla příliš útlocitná. Bolelo ji v takových časech i žít, natožpak porodit dceru, jejíž početí bylo výsledkem nestvůření jedné z těch nestvůr. Babička zemřela krátce po porodu, ještě však svoji dcerku stihla pojmenovat po hořkém pelyňku: Pelyňa. S umírající ženou se nikdo neodvažoval hádat.

Pelyňa si uvědomovala, čím vším je její jméno zatížené, ale nevadilo jí, alespoň bylo upřímné. Tohle se snažila vštípit i své Džemy — že se dá žít se vším možným, jen když je to míněno upřímně. Upřímné vidíme v celé kráse, a protože pak přesně víme, s čím máme tu čest, můžeme se snadno rozhodnout, co uděláme dál. Pelyňa své dceři nikdy nelhala, vždycky jí říkala pravdu, třebaže ji občas nedokázala zaobalit tak, jak by si přála. Právě díky tomu, že od ní vždycky slyšela pravdu, jakkoliv krutou, však Džemy své mamince věřila, a s knihami o andělech se proto vypravila rovnou domů.

Maminka zrovna malovala, takže ateliérem otřásala hudba, tentokrát nějaký starý elektronický grime — energická hudba duněla ostrým světlem a Stormzyho hlas šlehal do Pelyniných poletujících copánků. Džemy si vyhlédla stůl, který zatím tolik nepřetékal, odložila na něj knížky, opřela se o ně lokty a sledovala, jak maminka klesá na všechny čtyři před obrovským plátnem napnutým na stojanu a u toho jí sebou trhají a poškubávají lopatky. V prstech drtila štětec, klouby svíraly na první pohled bolestivé úhly, oči měla přivřené, ústa pootevřená. Takhle malovala vždycky, skoro jako by tančila v jakémsi transu, a pokaždé ji to vyčerpalo. Džemy ji nechtěla rušit.

To Džemin tatínek Aloe uměl ke své ženě proniknout, i když pracovala. Džemy soudila, že to bude tím, co z něj vyzařuje, že jsou na sebe naladěni. Stačilo mu se k Pelyně jenom dostatečně

přiblížit. Vždycky si sedl do podřepu metr dva od plátna, dýchal pravidelně a klidně, jak bylo u něho zvykem, a čekal. Džemy je u toho pozorovala už bezpočtukrát: maminčiny ruce zpomalovaly, tahy štětcem byly stále jemnější a kratší, až se nakonec úplně přestala hýbat a poklesla jí ramena, jako když pták dosedne a složí křídla. Dlouhý krk se jí zaklonil, zvedla hlavu, zadívala se přímo na Aloeho a její úsměv připomínal rozbřesk zbrusu nového dne.

Džemy si vlezla pod stůl, pod kterým ležela deka, a stočila se do klubíčka. Ráda se schovávala ve stísněných prostorách, ale dělalo jí čím dál větší problémy se do nich vměstnat — období růstového spurtu jí vytahovalo ruce i nohy a už byla skoro stejně vysoká jako Pelyňa. Kotníky narazily o podlahová prkna; Džemy si místo polštáře složila ruce pod hlavou a za ustavičného basového bušení hudby šířícího se přes podlahu celým jejím tělem usnula. Když se jí o tvář otřela maminčina ruka, měla Džemy pocit, že spala sotva pár minut.

„Džem-džem? Vzbuď se, *ma chérie*."

Džemy zamrkala a kousek po kousku zaostřila na maminčin obličej: výrazné lícní kosti, chybějící obočí, široká ústa přetřená matnou červení. Pelyňa se usmála a odhalila tak ostré bílé zuby. Hudba už nehrála. „Dobré ráno, holčičko," přivítala dcerku mezi živými. „Chceš pomoct vstát?"

Dívka přijala nabízenou ruku a vytáhla se za ni zpod stolu. Dávala si pozor, aby se jako už tolikrát nepraštila o tvrdou hranu.

„Jak dlouho už jsi tady?"

Džemy pokrčila rameny a maminka jí z vlasů smetla neviditelné smítko. Obličej měla samou šmouhu různých odstínů běloby: svátostí zavánějící zářivě bílé, lehce nažloutlé slonovinové, jako by se jí o čelo otřel kouzelný sloní kel, krémové, jež jí v přerušovaných cákancích zasychala na krku.